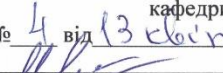

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ
НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра філософії освіти

Розглянуто та затверджено на засіданні
кафедри філософії освіти
Протокол № 4 від 13 квітня 2023 року
Завідувач кафедри Балашенко І. В.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціально-педагогічна робота у закладах вищої освіти

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

П.І.Б. викладача	Букач Микола Миколайович
Науковий ступінь, вчене звання, посада	Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри філософії освіти
Контактні дані викладача	E-mail: nbukach@gmail.com т. моб. 067-497-52-32
Консультації	Вівторок 14.00-16.00

2023 – 2024

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість кредитів – 4 годин – 120 змістових модулів – 4	Вибіркова	
	Рік підготовки:	
		2-й
	Семестр	
		3-й
	Лекції	
		6 год.
	Практичні, семінарські	
		4 год.
	Самостійна робота	
		110 год.
	Форма підсумкового контролю: залік	

2. Анотація до курсу

Мета – підготувати майбутніх фахівців до роботи з молоддю схильною до девіантної та адиктивної поведінки, створення умов в соціумі для позитивного розвитку особистості, спрямування її на гуманізацію міжособистісних відносин у суспільстві.

Завдання:

- Створення умов в соціумі для гуманного, духовного становлення, розвитку та реалізації людини, соціальної групи та суспільства загалом;
- Організація гуманної демократичної системи соціального виховання в освітніх закладах;
- Розробка механізмів регулювання та корекції ставлення особистості до себе та інших;

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- теорії соціально-педагогічної роботи в умовах навчального закладу;
- технології соціально-педагогічної діяльності з різними категоріями людей у різних соціумах;

вміти:

- здійснювати теоретичний аналіз процесів, що відбуваються в учнівському середовищі й мають негативний вплив на стани й розвиток людини; аналізувати вичленовувати проблеми дитини; аналізувати спільну діяльність з усунення проблем;

- здійснювати прогнозування рішення проблеми дитини за допомогою залучення її в спеціально організовану соціально-педагогічну діяльність; прогнозування розвитку особистості дитини з врахуванням виниклої перед нею проблеми;

- вести облік можливостей матеріальної бази й свого особистого досвіду; відбір змісту, методів і засобів досягнення поставлених завдань; створення соціально-педагогічної програми діяльності для конкретної дитини;

- володіти культурою міжособистісного спілкування яка включає: уміння «слухати й чути» дитину цілеспрямовано й з увагою; уміння ввійти в ситуацію спілкування й установити контакт; уміння виявити інформацію й зібрати факти, необхідні для розуміння проблеми дитини.

3. Технологічна карта дисципліни

Тема	Зміст	Завдання	Контроль
Змістовий модуль 1. Вступ до підприємництва у галузі освіти			
Тема 1. Культурно-історичні передумови виникнення та норми соціальної роботи в Україні.	Милосердя й добродійність як культурно-історичні традиції соціально-педагогічної діяльності. Етапи розвитку добродійності в Україні. Місце соціальної педагогіки в системі наук про людину й суспільство. Норма й відхилення: поняття й характеристики. Типи відхилень. Теорії відхилень	✓ Підготувати до дискусії стосовно впливу факторів соціалізації на особистість. ✓ конспект першоджерел	Тестова перевірка програмного матеріала та виконаного завдання
Тема 2. Розвиток людини в соціумі та її соціалізація як соціально-педагогічне явище	Поняття про розвиток. Вікові періоди в розвитку людини. Біологічні фактори. Соціальні фактори. Вплив середовища на розвиток дитини. Поняття соціалізації. Основні концепції соціалізації особистості. Особливості, види й механізми соціалізації особистості. Сфери, стадії, фази й інститути соціалізації особистості. Фактори соціалізації особистості. Несприятливі умови соціалізації	✓ Розкрийте, які конкретні дії мають бути проведені для покращення адаптаційного процесу дитини в соціумі ✓ конспект першоджерел	Перевірка вмінь орієнтування у процесах соціальної адаптації дитини. Перевірка наданого завдання
Тема 3. Методика і технології соціально-педагогічної діяльності	Поняття «методика». Сутність методів соціально-педагогічної діяльності. Соціально-педагогічні технології	✓ Складіть порівняльну таблицю Особливості соціалізації вихованців інтернатних закладів і дітей,	Тестова перевірка програмного матеріала та виконаного завдання

		які проживають у сім'ї". ✓ Складіть таблицю Особливості соціалізації дітей які зазнали соціальної ізоляції та дітей соціально і педагогічно занедбаних. ✓ Підготуйте а до дискусії стосовно несприятливих умов соціалізації	
Тема 4. Соціально-педагогічна діяльність із родиною	Місце та роль сім'ї у соціалізації особистості. Основні функції родини. Соціальний статус родини і її типологія. Проблеми сучасної сім'ї. Типові помилки сімейного виховання Діяльність соціального педагога по роботі з родиною. Форми соціально-педагогічної допомоги родині.	✓ Написати есе на тему «Сім'я – це основа для подальшого розвитку дитини, чи пережиток минулого?»	Перевірка есе та Модульна контрольна робота
Змістовий модуль 2 Девіації як результат невдалої соціалізації			
Тема 5 Девіація як результат невдалої соціалізації	Передумови девіації в підлітковому віці. Причини девіантної поведінки та її типи: Структура й зміст індивідуальної профілактичної програми роботи з неповнолітніми правопорушниками.	✓ Напишіть есе на тему: «Особливості соціалізації дітей з девіантною поведінкою». ✓ конспект першоджерел	Перевірка конспекту першоджерел та виконаного завдання
Тема 6 Дитяча безпритульність і бездоглядність як соціально-педагогічна проблема.	Проблема дитячої бездоглядності й безпритульності в Україні. Класифікація неповнолітніх безпритульних. Система державних заходів щодо профілактики дитячої бездоглядності	✓ Підготуйте есе на тему: «Небезпечні тенденції впливу інформаційних технологій на соціалізацію дитини»	Перевірка конспекту першоджерел та виконаного завдання
Тема 7. Соціальне сирітство як соціально-педагогічна проблема	Поняття про сирітство й соціальне сирітство як суспільні явища, причини їх виникнення. Пріоритетні форми влаштування дітей-сиріт: опіка та піклування, усиновлення. Державна система закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Робота центрів соціальних служб для	✓ Підготуйте план роботи із центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з дітьми-сиротами та дітьми	Перевірка конспекту першоджерел та виконаного завдання

	сім'ї, дітей та молоді з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування. З історії опіки й піклування дітей в Україні. Піклування сиріт у сучасних умовах. Соціально-педагогічна діяльність із прийомною родиною. Утворення і діяльність прийомних сімей. Проблеми адаптації дитини у прийомній сім'ї. Соціальний супровід прийомних сімей. Соціально-педагогічна діяльність в установах державного піклування. Загальні засади діяльності інтернатних закладів Специфічні особливості вихованців інтернатного закладу Зміст соціально-педагогічної роботи з учнями школи-інтернату Форми і методи роботи соціального педагога з дітьми-сиротами та дітьми, що позбавлені батьківського піклування	позбавленими батьківського піклування. ✓ конспект першоджерел	
Тема 8. Алкоголізм та наркоманія як форма прояву девіантної поведінки дітей	Проблема алкоголізму. Особливості дитячого алкоголізму. Причини й наслідки дитячого алкоголізму. Рівні утягнення дітей у вживання спиртних напоїв. Структура соціально-педагогічної діяльності з дітьми, схильними до вживання алкоголю. Зміст соціально-педагогічної діяльності з дітьми, схильними до вживання алкоголю. Особливості соціально-педагогічної діяльності з різними віковими категоріями дітей, схильними до вживання алкоголю Проблема наркоманії. Класифікація й типи наркотиків. Особливості підліткової наркоманії. Причини й наслідки підліткової наркоманії. Рівні захоплення підлітків уживанням наркотичних речовин.	Розробіть ефективну, з вашої точки зору, систему, яка б дозволила протидіяти алко та нарко залежності у молодіжному середовищі.	Перевірка конспекту та виконаного завдання (ДФН, ЗФН)
Тема 9. Проституція як форма прояву девіантної поведінки молоді.	Проблема проституції. Особливості дитячої проституції. Причини й наслідки дитячої проституції. Типологія проституції	Розробіть ефективну, з вашої точки зору, систему, яка б дозволила протидіяти проституції у молодіжному середовищі.	Перевірка конспекту та виконаного завдання (ДФН, ЗФН)
Тема 10. Злочинність як форма прояву	Проблема злочинності неповнолітніх. Спеціальні навчально-виховні установи для неповнолітніх правопорушників. Вікові особливості неповнолітніх	✓ Зробити порівняльний аналіз понять «соціалізація» та	Захист обраної теми з мультимедійн

деліквентно ї поведінки молоді	засуджених, що перебувають у виховних колоніях. Індивідуальний профілактичний вплив на особистість неповнолітнього правопорушника. Структура й зміст індивідуальної профілактичної програми роботи з неповнолітніми правопорушниками. Рівні виховно-профілактичного впливу на особистість неповнолітнього правопорушника. Реабілітаційні програми соціально-педагогічної діяльності у виховних колоніях.	«соціальна адаптація» різних категорій підлітків, які перебували у виправно-виховних закладах.	ою презентацією
--------------------------------------	--	--	-----------------

4. Політика курсу

Навчальні заняття з дисципліни «Соціально-педагогічна робота в закладах вищої освіти» проводяться у формі лекцій та семінарів.

Для забезпечення ефективного засвоєння навчального матеріалу з дисципліни «Соціально-педагогічна робота в закладах вищої освіти» до студента висуваються такі вимоги:

- під час занять слід поставити на беззвучний режим або вимкнути телефони;
- **Під час лекційних занять** від студента вимагається уважно слухати викладача та конспектувати основні положення теми;
- якщо виникають питання, які потребують додаткового роз'яснення, то слід задавати викладачеві уточнюючі запитання.

На семінарських заняттях, відповідно до навчально-тематичного плану дисципліни студент має:

- готувати доповіді та відпрацьовувати питання до запропонованих дискусій;
- конспектувати законопроекти та постанови уряду щодо розвитку наукової сфери;
- самостійно виконувати роботу щодо пошуку та оформлення джерел інформації з обраної теми виступу;

Самостійна робота студентів передбачає самостійне вивчення тем і питань дисципліни, визначених викладачем, підготовку з цих тем виступів на семінарських заняттях. Вивчення означених тем є обов'язковим, і ці питання виносяться на контрольні заходи.

Контрольні заходи включають поточний, проміжний та підсумковий контроль. Від студентів вимагається виконання всіх контрольних робіт з дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять у процесі обговорення тем і питань дисципліни, виступів з доповідями. У межах поточного контролю викладач може перевіряти наявність у студента конспекту лекцій з тем дисципліни. Проміжний контроль здійснюється під час виконання студентами п'яти контрольних робіт.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Вид роботи	Бали	Критерії
Практичні заняття (виступи та	0	Здобувач не проявляє активності під час практичного заняття, лише спостерігає за роботою інших.

обговорення наукових доповідей, активність у процесі обговорення питань з тем дисципліни під час практичних занять, відповіді на питання викладача під час усного опитування)	1-3	Здобувач не виступає з науковою доповіддю, але бере участь в обговоренні питань, які розглядаються під час практичного заняття, висловлює свою думку, відповідає на питання викладача під час усного опитування, але може припускати помилки.
	4-6	Здобувач виступає з науковою доповіддю, але припускається помилок, бере участь в обговоренні питань, які розглядаються під час практичного заняття, висловлює свою думку, відповідає на питання викладача під час усного опитування, але може припускати незначні помилки.
	7-10	Здобувач виступає з підготовленою науковою доповіддю, презентує виконане завдання, правильно відповідає на всі питання, поставлені викладачем та іншими здобувачами, бере активну участь в обговоренні питань, які розглядаються під час практичного заняття, висловлює свою думку, ставить питання іншим здобувачам після їх виступів, доповнює, уточнює їх за необхідності, правильно відповідає на всі питання, поставлені викладачем під час усного опитування.
Виконання самостійної роботи (самостійне вивчення та конспектування питань, винесених на самостійне опрацювання)	0	Здобувач не виконує самостійну роботу.
	1-2	Здобувач вивчив частково питання, винесені на самостійне вивчення, не всі з них законспектував. Припускає помилки під час поточного контролю з питань, що виносились на самостійне вивчення. Питання законспектовані формально.
	3-4	Здобувач вивчив всі питання, винесені на самостійне вивчення, але не всі з них законспектував. Припускає деякі помилки під час поточного контролю з питань, що виносились на самостійне вивчення. Питання законспектовані на достатньому рівні.
	5-6	Здобувач творчо підійшов до виконання самостійної роботи та конспектування всіх питань, винесених на самостійне вивчення, опрацював достатню кількість рекомендованих джерел з основного списку літератури, проявив ініціативу в опрацюванні додаткових джерел. Під час поточного контролю знань з питань, винесених на самостійне вивчення, виявляє ґрунтовні знання з теорії та практики цих питань, не припускає помилок у відповідях на питання викладача.

6. Критерії оцінювання за всіма видами контролю

			Критерії оцінювання навчальних досягнень	
За національною шкалою	Шкала ЄКТС		Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач вищої освіти			
2...5	1...100	F...A		
5	90	A	Здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні й глибокі знання з питань якості освіти, що передбачені	Здобувач вищої освіти гарно орієнтується в матеріалах модулів.

	... 100		програмою; проявив творчі здібності в розумінні, логічному, стислому і ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять курсу, їх значення для подальшої професійної діяльності.	Здійснює аналіз нормативної бази та науково-педагогічної літератури із забезпечення якості освіти в Україні. Вміє довести власну точку зору. Виконує всі практичні завдання самостійно.
4	75 ... 89	C ... B	Здобувач вищої освіти виявив загалом добрі знання навчального матеріалу з питань якості освіти, що передбачені програмою, але допустив низку помітних помилок; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичний характер знань з курсу; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої роботи.	Завдання практичної (самостійної) роботи виконано, однак висновки потребують подальшого осмислення та відповідності до подальшої практичної роботи. Здобувач вищої освіти невпевнений у власних висновках. Висновки зроблені, але потребують уточнення.
3	60 ... 74	E ... D	Здобувач вищої освіти виявив знання основного навчального матеріалу курсу в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; допустив помилки у відповідях на запитання при виконанні завдань, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.	Задовільна орієнтація в проблемі, поставленій у завданні, відповідь розкрито неповністю, є недоліки.
2	35 ... 59	FX	Здобувач вищої освіти має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу курсу; допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал.	Виконує частину завдання за допомогою викладача.
2	1 ... 34	F	Здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом.	Виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

7. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Заочна форма навчання

Поточний та/або періодичний контроль											Підсумковий	Загальна підсум	
Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2				Змістовий модуль № 2				0	100
T1	T2	T3	T4	T5		T6		T7	T8	T9	T10		
с.р	с.р	с.р	с.р	с.р	п	п	с.р	с.р	с.р	с.р	с.р		
8	8	8	8	8	10	10	8	8	8	8	8		

8. Запитання для самоконтролю

1. Поясніть значення та відмінність слів «добродійність» і «милосердя». Які культурно-історичні традиції добродійності й милосердя на теренах України
2. Як формувалася система державного піклування дитинства в Російській імперії в період з XVII в. до першої половини XIX в. ?
3. Чому в соціальній педагогіці розглядаються поняття «норма» і «відхилення від норми»? У чому сутність і причини фізичних відхилень від норми в дітей?
4. Які існують соціальні, психічні та педагогічні відхилення від норми у дітей?
5. Охарактеризуйте фактори, які обумовлюють процес розвитку дитини. Доведіть чи спростуйте тезу, що розвиток є одночасно неперервним, і перервним процесом.
6. Розкрийте сутність концепції ліній розвитку Анни Фрейд. Розкрийте лінію розвитку «від егоцентричності до партнерських відносин».
7. Охарактеризуйте домінуючі характеристики розвитку віку немовля.
8. Охарактеризуйте домінуючі характеристики розвитку віку тодлера.
9. Охарактеризуйте домінуючі характеристики розвитку дітей генітальної фази.
10. Охарактеризуйте домінуючі характеристики розвитку дітей латентної фази.
11. Охарактеризуйте домінуючі характеристики розвитку дітей підліткового віку.
12. Дайте визначення поняття «соціалізація» та охарактеризуйте його. Розкрийте основні складові соціалізації людини.
13. Розкрийте поняття «соціальної адаптації особистості». Зробіть порівняльний аналіз понять «соціалізація» та «соціальна адаптація».
14. Розкрийте поняття «соціально-педагогічна технологія». У чому полягає її специфічність? Які компоненти входять до структура соціально-педагогічної технології?
15. Розкрийте етапи та підетапи у створенні соціально-педагогічної технології. Охарактеризуйте алгоритм діяльності соціального педагога у процесі впровадження соціально-педагогічної технології.
16. Які етапи та зміст соціальної реабілітації потерпілих від насильства пропонують дослідники? Розкрийте ці питання на прикладі технології роботи з неблагополучною у виховному плані сім'єю
17. Проаналізуйте екстрені технології соціальної роботи з сім'єю.
18. Проаналізуйте технології спрямовані на підтримку стабільності сім'ї.
19. Розкрийте поняття «сім'я». Які чинники загострюють проблему формування та розвитку сімей.
20. Як Ви відносите до такої організації, як асоціація планування сім'ї?
21. Охарактеризуйте основні типи сімей. Охарактеризуйте основні функції сім'ї.

22. Що таке соціальний статус родини? За допомогою чого можливо відслідкувати стан родини в безперервному процесі її адаптації в суспільстві?
23. Розкрийте рівні матеріального становища родини. Як вони вираховуються?
24. Розкрийте рівні психологічного клімату в родині. Як вони вираховуються?
25. Розкрийте рівні соціокультурної адаптації родини. Як вони вираховуються?
26. Розкрийте рівні ситуативно-рольової адаптації родини. Як вони вираховуються?
27. Які категорії родин виділяють за рівнем соціальної адаптації?
28. Розкрийте освітню, психологічну та посередницьку складові соціально-педагогічні допомоги родині.
29. Охарактеризуйте таку форму соціально-педагогічної допомоги родині, як кризоінтервентна модель.
30. Охарактеризуйте таку форму соціально-педагогічної взаємодії з родиною, як проблемно-орієнтована модель.
31. Охарактеризуйте таку форму соціально-педагогічної взаємодії з родиною, як патронаж.
32. Розкрийте причини дитячої безпритульності та особливості цього явища в СРСР.
33. Яку кількість дітей об'єднує вулиця? Наскільки дане питання актуально для міста і села? Обґрунтуйте свою відповідь.
34. Наведіть відомі Вам класифікації неповнолітніх безпритульних. Які установи й організації опікуються дітьми, які перебувають у стані бродяжництва?
35. Які Ви можете охарактеризувати заклади, що переймаються соціальним захистом безпритульних? Розкрийте основні завдання цих закладів..
36. Які Вам відомі шляхи розв'язання проблеми безпритульності в Україні та закордоном.
37. Дайте визначення та розкрийте поняття «опіка» та «піклування».
38. Згідно Закону України «Про охорону дитинства», коли і в яких значеннях вживаються терміни «діти –сироти» і «діти, позбавлені батьківського піклування»?
39. Розкрийте історію протидії сирітству на теренах України.
40. Розкрийте такий вид піклування, як усиновлення (згідно чинного законодавства).
41. Розкрийте такий вид піклування, як державне піклування. Охарактеризуйте державну систему закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.
42. Розкрийте особливості утворення та діяльності прийомних сімей
43. Розкрийте сутність понять «девіантна поведінка», «делінквентна поведінка», «кримінальна поведінка».
44. Назвіть і обґрунтуйте основні причини девіантної поведінки неповнолітніх. Назвіть основні ідеї біологічних, психологічних і соціальних теорій девіації.
45. Розкрийте поняття «адиктивна поведінка». Охарактеризуйте основні види адитивної поведінки.
46. Розкрийте поняття «психопатологічний тип девіантної поведінки». Охарактеризуйте основні види «психопатологічного типу девіантної поведінки».
47. Охарактеризуйте умовні фази на які можна поділити вплив алкоголю на людину.
48. Розкрийте особливості впливу алкоголю на статеві клітини людини.
49. Дайте визначення поняттю «алкоголізм» та «пияцтво». Розкрийте особливості дитячого алкоголізму.
50. Назвіть основні причини дитячого алкоголізму і наслідки, що випливають з них.
51. Виділіть й розкрийте зміст рівнів утягнення дітей у вживання спиртних напоїв. Що лежить в основі злочинної, а відповідно і такої що відхиляється, поведінки?
52. Розкрийте проблему проституції та сексуальної експлуатації дітей. Особливості дитячої проституції, її типологія.
53. Розкрийте причини й наслідки дитячої проституції. Фактори, що стримують розвиток дитячої проституції.

54. Яке призначення виконує субкультура в кримінальному співтоваристві ?
55. Розкрийте основні ознаки існування в кримінальному співтоваристві каст. Розкрийте сутність і призначення обряду ініціації в кримінальному середовищі .
56. Охарактеризуйте відомі Вам способи психологічного захисту ув'язненого від всеосяжного втручання в'язниці в особистісну сферу.
57. Які Ви знаєте форми спротиву впливу психогенних факторів тюремного ув'язнення?.
58. Розкрийте причини формування у в'язнів недовіри до поліції, соціальної служби, служби зайнятості і т. п., яке називають « недовірою до влади».
59. Охарактеризуйте психічний стан очікування і форми його протікання.
60. Розкрийте основні напрямки психологічної допомоги ув'язненим.

9. Рекомендована література

1. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання)/А.Й.Капська, О.В.Безпалько, Р.Х.Вайнола. - К., 2002. - 164 с.
2. Безпалько О.В. «Діти вулиці» як результат негативних тенденцій суспільної трансформації в Україні // Психолого-педагогічні аспекти роботи з «дітьми вулиці».- К., 2000.
3. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях. Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2003.-134 с.
4. Євтух М., Сердюк О. Соціальна педагогіка: Підручник. - 2-ге вид., стереотип. - К.: МАУП, 2003. - 232 с.
5. Виховання в сім'ї дітей з особливими потребами /Упорядник Іванова І.Б.-К.,1998.- 150 с.
6. Всесвітня декларація про забезпечення виживання, захисту і розвитку дітей // Права дитини: Збірник документів. - Львів, 1995.
7. Діяльність центрів ССМ по літньому оздоровленню дітей і молоді. - К., 2000.
8. Зайцевська Т. Методика організації та проведення вуличної соціальної роботи з дітьми // Методичні рекомендації по роботі з „дітьми вулиці". - К., 2000.
9. Закон України „Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам" // Урядовий кур'єр. - 19 грудня 2000 р. -№239.-СІ 1-12.
10. Закон України „Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні" від 21.03.1991 р. № 875-ХНІ із змінами і доповненнями //Закони України, 1991. - Т.1. - 365 с.
11. Збірник законодавчих актів з питань молодіжної політики. -Чернівці, 1999.
12. Капська А.Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю: Навчально-методичний посібник. - К.: УДЦССМ, 2001. -220с.
13. Коношенко С. В. Реабілітаційна робота з соціально дезадаптованими підлітками в умовах індустриального регіону : монографія / С. В. Коношенко. - Слов'янськ : Печ. двор, 2009. - 251 с.
14. Концепції обдарованості // Обдарована дитина. - 1999. - №1. . -СІ 5-19; 2000. - №1. -С.2-4; №2.-С2-6; 2001.-№6.-С.2-10.
15. Професійна підготовка студентів соціально-педагогічної сфери – освітня складова суспільного розвитку [Електронний ресурс] : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (дистанційної) (Київ, 1 квітня 2014 року) / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Бердянський державний педагогічний університет, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Українсько-американський гуманітарний інститут «Вісконсинський міжнародний університет (США) в Україні» ; за заг. ред. І. М. Ковчиної. - Київ : [б. в.], 2014. - 120 с.

16. Психолого-педагогічна реабілітація «дітей вулиці» / Л. І. Гриценко, Т. Д. Бшяшенко, А. Г. Обухівська та ін.; І.І. Цушко (ред.). - К. : Ніка-Центр, 2004. - 292 с.
17. Соціальна педагогіка. Навчальний посібник / За ред. А.Й.Капської.- К., 2000. Шептенко П.А., Воронина Г .А. Методика и технологія роботи соціального педагога /Под ред.В.А.Сластенина.-М.:Академія, 2001.-208 с.

10. Електронні інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/> - Загально академічний портал наукової періодики
2. <http://eprints.rclis.org/> - E-prints in Library and Information Science
3. <http://www.gumer.info/> - Библиотека Гумер - электронная библиотека текстов гуманитарных наук для студентов и преподавателей
4. <http://www.psy.pu.ru/index-php>
5. <http://www.goodparents.com.ua>

Наукові бібліотеки

http://www.library.kr.ua/libworld/elib.html	Бібліотеки в Інтернеті
http://www.nbuv.gov.ua/	Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
http://www.nbuv.gov.ua/libdoc/	Комп'ютерні технології в бібліотеці (Київ)
http://www.nbuv.gov.ua/eb/ep.html	Електронний фонд наукових публікацій
http://www.hronos.km.ru/	Хронос – Добірка історичних матеріалів
http://www.infociti.kiev.ua/	InfoCiti (Київ) Тексти з комп'ютерних технологій
http://lib.meta.ua/	Бібліотека на Meta.ua (Харків)
http://www.utoronto.ca/elul/	Електронна бібліотека української літератури (Канада)
http://www.library.edu-ua.net/	Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського (Київ)
http://www.gntb.n-t.org/	Державна науково-технічна бібліотека України (Київ)
http://www.4uth.gov.ua/	Державна бібліотека України для юнацтва
http://www.book-ua.org/	Бібліотека електронних підручників
http://www.nplu.kiev.ua/	Національна парламентська бібліотека України
http://www.odnb.odessa.ua/	Одеська національна наукова бібліотека
https://www.biblioteka.od.ua/	Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М.С. Грушевського
https://vnmzpv.odessaedu.net/	Відділ інформаційно-ресурсного забезпечення КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»